

Historisch redeneren

---

in onderzoekende geschiedenislessen

Bijeenkomst 1

Agenda

- Materialen voor de academische werkplaats
- Kennismaken (buiten)
- Twee inleidingen met tussentijdse pauze
- De academische werkplaats (werkwijze, thema's & producten, ontwerpgroepen)

Doelen

- Je hebt kennis gemaakt met de andere teamleden van de AW.
- Je hebt inzicht in wat historisch redeneren inhoudt.
- Je hebt inzicht in waarom het belangrijk is dat leerlingen HR leren.
- Je hebt kennis gemaakt met ontwerpgericht onderzoek en de fasen die hierin doorlopen worden.
- Je hebt voor jezelf de thema's en/of tijdvakken in kaart gebracht waar je komende periode over gaat ontwerpen en hebt een museumproject gekozen.

Materialen van de werkplaats

- Website: www.onderzoekendgeschiedenisonderwijs.nl

- Inloggen

- wachtwoord WerkplaatsHR!

- Regio Oost

Alle materialen en downloads voor de AW zijn hier te vinden

- Drive: [link naar drivemap van deze werkplaats](#)

- hier staan de agenda's

- werkmap per projectgroep om samen in te werken

Introductie historisch redeneren

Wat is historisch redeneren en waarom is het belangrijk dat leerlingen dit leren?

Historische vragen van leerlingen

Thema's inventariseren en groepen maken

Overeenkomsten & verschillen

- Leerlingen leren zoeken naar wat gebeurtenissen of ontwikkelingen hetzelfde maakt en ook naar verklaringen daarvoor.
- Leerlingen proberen verklaringen te vinden voor die aspecten die anders zijn tussen vergelijkbare gebeurtenissen of ontwikkelingen.
- Kan door de tijd heen, maar ook tussen verschillende aspecten/plekken in dezelfde tijd

De Spaansche Griep heerscht. Hoesters past op

Nog pas kort geleden heeft de Spaansche Griep haar intrede in ons land gedaan en reeds heeft zij met reusachtige snelheid om zich heen gegrepen en talloze slachtoffers gemaakt.

De Spaansche Griep schijnt een bijzonder kwaadaardig soort van influenza te zijn, welke in de eerste plaats hen aantast, die hoesten, verkouden zijn of keelpijn hebben.

Niet zelden ontstaan ontstekingen der luchtwegen, met de daaraan verbonden gevaren voor longontsteking. Hoeveel jonge levens werden hierdoor niet reeds afgesneden.

Wilt gij de Spaansche Griep ontwijken geneest dan Uw hoest; zorg, niet verkouden te worden! Koopt vandaag nog een flesch

Abdijsiroop

en neem er iederen dag een paar lepels van in.

Prijs per flesch van ± 230 gr. f 1.25, van ± 550 gr. f 2.25 en van ± 1000 gr. f 3.75.

Alom verkrijgbaar. Bischt rooden band met onze handteekening: L. I. AKKER, Rotterdam.

Angst en verdriet

Hoe voorkom je besmetting?

Mensen proberen te verdienen aan de epidemie

Spaansche Ziekte
Menthaform-Tabletten
 EEN VOORBEHOEDMIDDEL
 DESINFECTEEREN KEEL EN MOND. (58180)
 Gebruiksaanwijzing op iedere flesch. Prijs f 0.80 per flesch.
 VERKRIJGBAAR BIJ H. H. APOTHEEKERS EN DROGISTEN
 N. V. Kon. Pharmac. Fabriek
 v/h BROCADES & STHEEMAN, MEPPEL

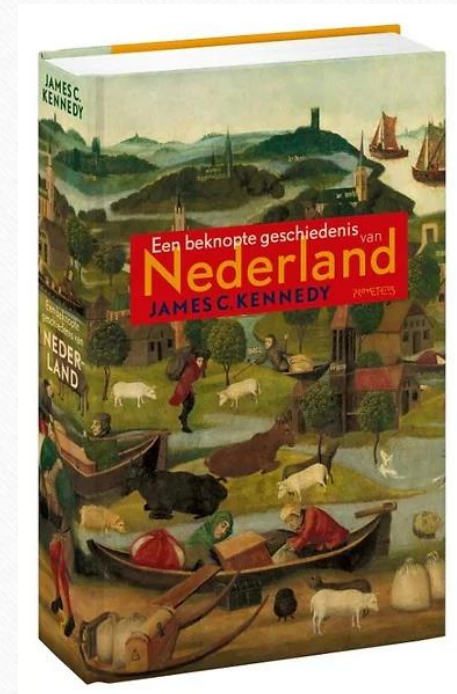
SPAANSCH GRIEP
 voorkomt men door het hoofd bacil-vrij te houden.
 Zorgt dat gij uw luchtoorganen desinfecteert door de beroemde echte geïmporteerde Engelsche
MENTHOL SNUIF.
 Zendt per omgaande, voordat wij zijn uitverkocht, postwissel à f 1.25 en wij zenden u franco een doos toe.
 Niet goed, geld terug. Geeft bij verkoudheid verlichting in neus en keel.
 Import: **B. I. AKKER & ZOON,**
 Utrechtschedwardsstraat 112. — AMSTERDAM.

Door ontwikkeling medische wetenschap kennis over voorkomen van besmetting en genezing van zieken.

Wat is historisch redeneren?

- Verschil ‘het verleden’ en ‘de geschiedenis’
- De centrale historische vragen
- Kritische denkvaardigheden

Denken over...

overeenkomsten
en verschillen

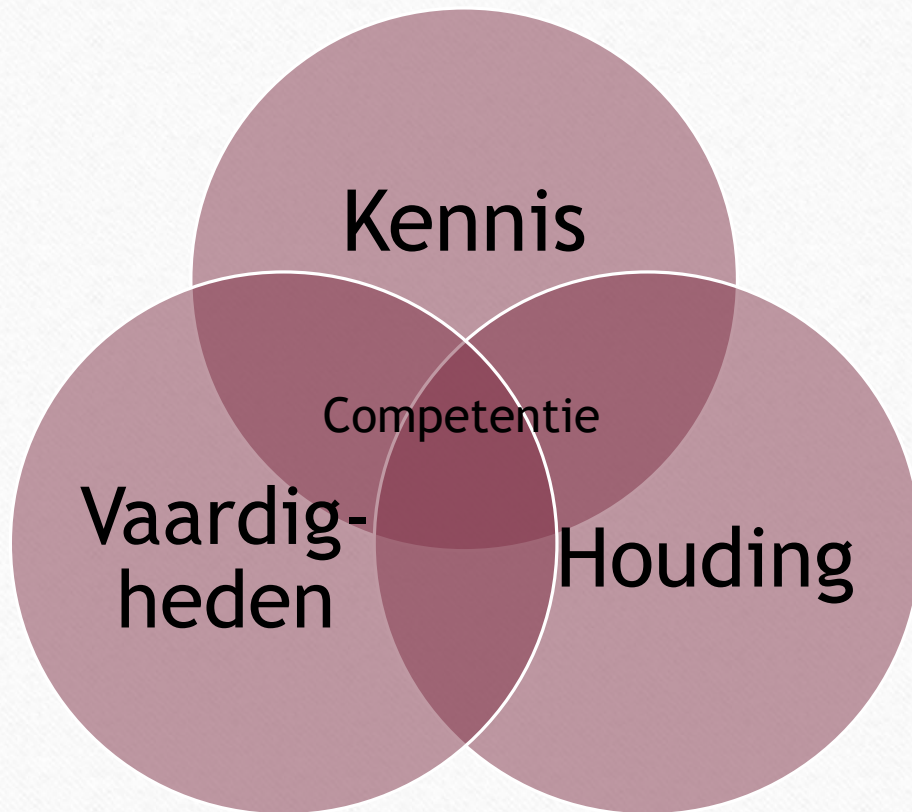
oorzaken en
gevolgen

continuïteit en
verandering

multiperspectiviteit en besef
van tijd- en
standplaatsgebondenheid

Waarom historisch redeneren?

Drie voorbeelden van historisch redeneren

- Historisch redeneren in groep 8

Bron: NRO-project Ontwikkeling van het historisch denken bij leerlingen.

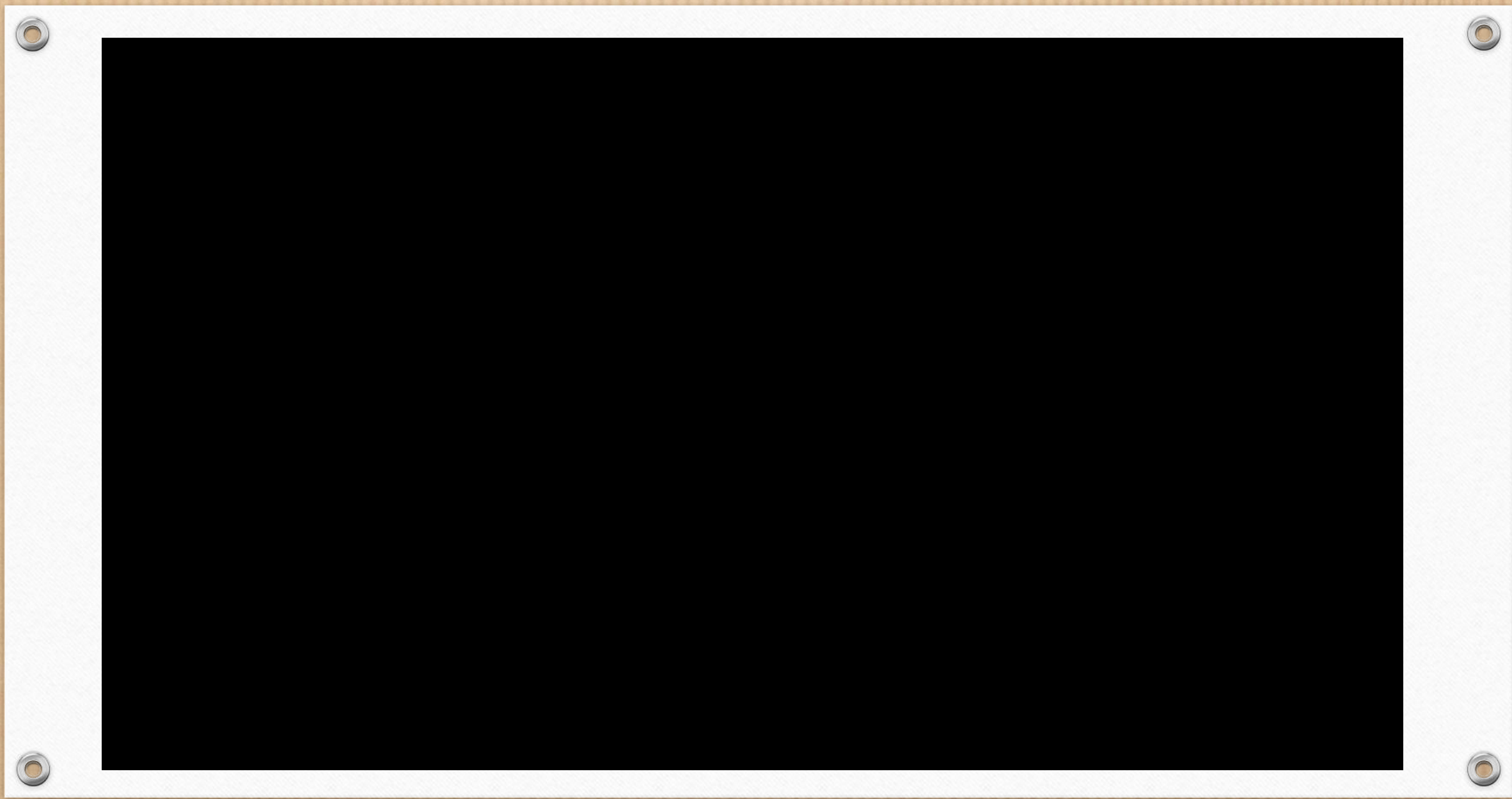

"Learning to reason with facts and stories about the past and learning to create new coherent stories"
Van Drie & van Boxtel, 2008

Toolkit om het historisch denken en redeneren van kinderen te ontwikkelen door onderzoekend leren

MiBo groep 2015-2018

*Deze toolkit is tot stand gekomen door een ontwerponderzoek, uitgevoerd door onderzoekers van de VU, nascholers van De Activiteit en leerkrachten van vijf basisscholen: Basisschool Oostelijke Eilanden, De Zuiderzee, CBS De Regenboog, De Julianaschool en De Qeboentoe.
Het onderzoek is gesubsidieerd door het NRO (405-16-513)*

Actualiteiten bieden veel mogelijkheden om tot historisch redeneren te komen

Voorbeeld historisch redeneren in groep 6-7

Primeur containerschip: tocht door Noordelijke IJszee

Klimaatverandering De Deense rederij Maersk neemt de noordoostelijke doorvaart. Door de hoge temperaturen wordt de zeeroute bevaarbaar.

Hester van Santen 23 augustus 2018 Leestijd 1 minuut

De komende dagen vaart er voor het eerst een containerschip door de Noordelijke IJszee. Het Deense Maersk, de grootste rederij voor containerschepen ter wereld, stuurt een schip met bevroren vis van Vladivostok naar Sint-Petersburg. Dat heeft Maersk bevestigd na berichtgeving in het Noorse nieuwsblad *High North News*.

De temperaturen in het noordpoolgebied zijn de afgelopen maanden zo hoog geweest dat het mogelijk is om met schepen de zogeheten 'noordoostelijke doorvaart' te nemen.

“Zoek een noordelijke doorvaart naar de Indische handelsgebieden.”
opdracht aan Willem Barentz (1596)

Ook voor groep 4-5

Generatie Z en alpha

Historische vragen van kinderen

- Uit interesse om kennis te vergroten of om het onderwerp in de context te kunnen plaatsen. → kennistekort
- Door confrontatie met een bron die de verbeelding van een leerling prikkelt. Dit is vaak het geval als er zich in de bron een onverwachte gebeurtenis voordoet of deze een inconsistentie bevat. → kennisconflict

Bron: Logtenberg, A. (2012). Questioning the past: student questioning and historical reasoning.

Eerste bijeenkomst AW

Historisch redeneren

Ontwerpgericht
onderzoek

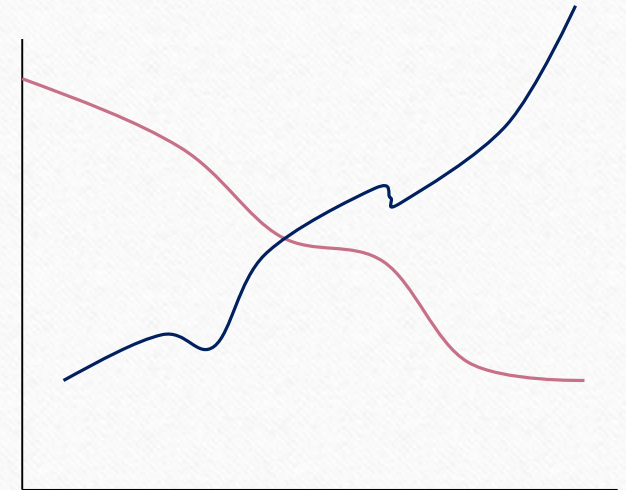
Thema's inventariseren
en groepen maken

Overzicht jaar 1

De Academische werkplaats

- Samen leren, samen ontwerpen, samen innoveren
- Vanuit jullie praktijk: uitdagingen die daar leven
- Uitvoeren in de klas: filmen en coaching
- Daarnaast educatief project met een museum

Thema's inventariseren

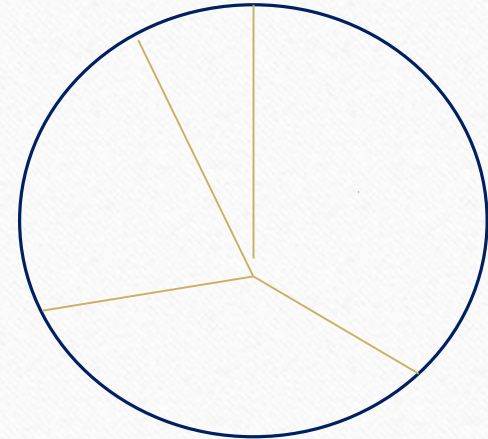

- Werkvorm: **de belangstellingscirkel**

Welke tijdvakken en thema's krijgen voor jou een plek?

Hoe groot deel van jouw tijd?

Heb je al een voorkeur voor een museumproject?

- Ervaringen in groepen buiten

Doorlopende lijn dit jaar

- Bijeenkomst 2: Werken met historische bronnen & onderzoekend leren bij geschiedenis

Ontwerpcriteria onderzoekende geschiedenislessen
- Bijeenkomst 3: Contextualiseren & inhoudelijke verdieping & de rol van de leerkracht / scaffolding
Ontwerpcriteria en eerste ontwerp
- Bijeenkomst 4: Museumeducatoren sluiten aan: group concept mapping & hoe werken met bronnen
- uit musea. Multiperspectiviteit
- Bijeenkomst 5: Argumenteren & ontwerp voor de eigen klas
- Bijeenkomst 6: Ontwerpsessie
- Bijeenkomst 7: Ontwerpsessie (In deze periode ook coaching in de klas)
- Bijeenkomst 8: Opbrengsten delen. Terugblikken & vooruit kijken

Vragen, reacties en/of wensen?

Voor 28 oktober

Verzameling artikelen in
drive-map: kies ajb 1
artikel dat je aanspreekt
en lees deze.

Thema uit cirkel kiezen en
voorverkenning doen

Kom je iets tegen uit de
actualiteit dat een link legt
met iets uit het verleden?
Neem foto, artikel of link
mee.

BEDANKT!